

„**UJ KELET**“
HIVATAL ES NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Az „UJ KELET“ telefonjai
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — — — 977
Zs. N. Sz. — — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPTLAP

Félévre — — — 240
Negyedévre — — — 130
Egy hónapra — — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken — 2 lei
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 12 ct
Egy szám — — — 4 ct

VI. évfolyam, 4. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Adar 6.

1923. február 22. Csütörtök

Tribünt!

Szinte törvényszerűség már: ha egy zsidó bírt követ el, az egész zsidóságot róják meg érte, ám a zsidó egyén erejét más népek javára könyvelik. Bennünket sohasem dolgozó tömegeink, tudósaink, íróink és művészeink után ítéltek meg, az ellenséges környezet tudatában a zsidóság, mint a pöffeszkedő hadimiliosok, siberek népe él. Nem is nehéz rátapintani a tragikus ellentmondás okára. A zsidó nép, melynek összetartozandósága és közös sorsa olyan szembetűnő, évszázadok óta a legteljesebb szerveztlenség állapotában él. Nincsen fórum, mely nevében beszélhetne, nincsen keret, amelybe, mint a többi népek, beilleszthető volna, nem tudtuk sohasem megmutatni kifelé igazi arculatunkat, hogy mint egész népet, mint egységes tömeget lássanak, nekünk mindig csak az egyik oldalunkat látták, azt, amelyiket éppen akarták. Csak az egyeseket látták, ezek közül is a tolokodókat, a kirívókat, de a csöndben dolgozó és szenvedő milliók elcsikadtak. Így lettünk a kiszopolyozó hadimiliosok, a harácsoló siberek népe, holott az elfogulatlan statisztika megállapította, hogy a zsidó tömegek gazdasági szintje mélyen alatta áll más népekének. És így lettünk mi, erdélyi zsidók a magyar irredenta-gondolat kizárólagos képviselői és terjesztői, amint tegnap a kormány erdélyi felhivatalosa világá kürtölte, mindössze azért, mert a magyar párt vezetőségében két zsidónak született ember is helyet foglal.

Az Ahasvér-átok e selyos velejárójától, csak akkor szabadulhat meg a zsidóság, ha megteremt a tribünt, melyről mindenkihez szólhat s ahol mindenki meghallja igazi szavát. Az erdélyi zsidóságra most vár a feladat, hogy ezt a tribünt felépítse. Meg kell végre mutatnunk magunkat. Olyan szervezetet kell teremtenünk, amelynek gyökerei a széles néprétegekbe nyulnak le, keretet kell adni az egész erdélyi zsidóságnak, olyan keretet, amelyben mindenki megtalálja a helyét, aki közösséget érez vele, aki zsidónak vallja magát. Ez a szervezet kellő precizitással és erővel fogja feltárni a zsidóság törekvéseit és kívánságait s ha újra kísért majd a tragikus ítélet, amely csak a szélsőségeket veszi észre, de figyelmen kívül hagyja az összességet, ennek a szervezetnek lesz meg az autoritása, hogy megmutassa: ilyenek vagyunk. Akik mást akarnak és más hirdetnek, nem tartoznak hozzánk. Ez a szervezet, amely befelé a meggyőződések szabad követhetésében senkit sem korlátoz, de kifelé megbotlathatatlanságban kovácsol mindenkit, kifogja tudni harcolni a zsidóságnak mindazokat a jogokat, amelyek megilletik, de amelyeket most megtagadnak tőlünk, mert nincs, aki követelje.

Jól tudjuk, vannak még aggodalmaskodók, féltékenyek, fanatikusok, akik az egységes munkától féltik a maguk külön felfogását, a nüanszokat, amelyeket fontosabbnak tartanak az alaptónusnál. Feltehető, hogy legtöbbjüket a zsidóság szeretete vezérli, hogy éppen ezekben a nüanszokban látják a zsidóság igazi hivatását megjelölve. Ám tartásuk meg külön felfogásukat, öröködjének a nüanszokon, de találkoznak össze ott, ahol a nüanszok belefolytak a nagy, egységes alapszínbe. Mert ha ez elpusztul, akkor vége a nüanszoknak is. Talán paradoxonnak látszik, de közelről vizsgálva valóság: éppen azért szükséges az egységes zsidó front közeli megvalósítása, hogy befelé minden párt és árnyalat nyugodtan, háborítatlanul élhessen eszményeinek.

Fel akarták robbantani „Az Est“ palotáját Bombamerényletet kíséreltek meg Rassay ellen is. Propper is kapott egy bombát. Óriási vihar a magyar parlamentben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, febr. 21. Tegnap este nyolc órakor egy katonaruhás ember gyanus csomagot adott át egy hordárnak azzal a megbízatással, hogy vigye el „Az Est“ szerkesztőségébe. A csomagot „Az Est“ szerkesztőségében a telefonos kisasszony vette át és beadta a „Magyarország“ szerkesztőségébe, amely tudvalevőleg együtt dolgozik Az Esttel. A szerkesztőség tagjai gyanusnak találták a küldeményt és a főkapitányságra vitték, ahol felbontották: A kilogram súlyú, harminc centiméter hosszú csomagról a szakértők megállapították, hogy konzervdobozban elhelyezett gránát, amely felrobbant volna, ha valaki feszegetni próbálja, hogy a tartalmát megnézzék. A hivatalos vélemény szerint a pokolgép oly erős, hogy okvetlenül kárt tett volna emberéletben és ha zárt terebben felrobban, óriási pusztítást vihetett volna végbe.

Az idejében megakadályozott merénylettel egyidejűleg egy szintén katonaruhás ember felment Rassay Károly nemzetgyűlési képviselő lakására és személyesen ugyanolyan csomagot adott ott át, mint amilyent „Az Est“-hez küldöttek. A csomagot Rassay felesége gyanusnak találta és a rendőrségre telefonált. A helyszínrre kiszállott hivatalos szakértők erről a csomagról, amelyben szintén bomba volt, ugyanazt állapították meg, mint a másiktól, amellyel „Az Est“ ujságpalotáját akarták felrobbantani.

Rakovszky belügyminiszter kijelentette, ha a merénylet igaznak bizonyul, a bűnösöket minden eszközzel kézrekeríti. A merénylők a legkíméletlenebb megtorlásban fognak részesülni, hogy az ilyen felelőtlen akcióknak egyszersmindenkorra vége legyen.

Ujabb budapesti jelentés szerint Rassay Károly és Miklós Andor az Az Est szerkesztője és kiadója elleni bombamerénylet ügyében a nyomozást Horváth Antal rendőrfőtanácsos vezeti. Kihallgatták Szabó Imre hordárt, aki a csomagot átadó fiatal embert alacsony természetűnek és beretvált arcúnak írta le. Huszonötévkörűli férfi volt. A belügyminiszter százezer koronát tűzött ki a nyomravezetőnek.

A nemzetgyűlés mai ülésének megkezdése előtt a folyosón izgatott hangulat volt a merénylet miatt. Az ellenzéki pártok elhatározták, hogy napirend előtt szövéteszik a merényletet. Gaál Gaszton kezdeményezésére zárt ülést kértek, amelyben a bombamerénylettel kapcsolatos kérdésekkel akar-

tak foglalkozni. Propper szocialista képviselő bejelentette, hogy napokkal ezelőtt egy gyermek nek is hozott hasonló csomagot. Azt mondta, hogy cukorka van benne. Propperné azonban nem fogadta el, mert azt hitte, hogy a cimben tévedés van.

A nemzetgyűlés megnyitása után, amikor Rakovszky belügyminiszter belépett az ülésterembe, az ellenzéki padokból viharos lármá közepette követelték, hogy mondjon le. A vihar csak percek múlvaült el és akkor Huszár Károly emelkedett szólásra. Kijelentette, nem akar senkit sem gyanúsítani, de ez a tény, hogy egy lapszerkesztő és egy képviselő ellen bombamerényletet terveztek politikai okokból, az többet jelent egyszerű politikai merényletnél. Ezeknek a dolgoknak véget kell vetni, különben az ország lesüllyed a régi macedóniai nivóra.

Marinovich főkapitány kijelentette, hogy szakértők megállapítása szerint a bombák olyan amilyeneket ma már nem használnak a hadseregben.

Budapest, febr. 21. Huszár Károly a nemzetgyűlésen mondott beszédében kijelentette, hogy a képviselők egyrésze hamis vágyára tereli merénylet ügyét.

— Itt — mondotta Huszár — nem párt törekvésekről van szó, hanem betegagyú emberek cselekedeteiről. A vérontásnak véget kell vetni mert kritikus külpolitikai helyzetünkben különösen kell vigyáznunk erőnk egyesítésére. Remélem, hogy a belügyminiszter példát fog statuálni és intézkedései megnyugtatók lesznek.

Peidl Gyula szintén erélyes megtorlást kíván.

Berki képviselő az egységes párt részéről elítéli az önbíráskodást. A kormány — ugymond — mindig legitim eszközökkel dolgozott. Szocialista képviselők öklükkel verik a padot és oda kiáltják a miniszterelnöknek: Tessék elfogadni a tetteseket.

Berki: Nemcsak a szociáldemokratáknak, nekünk is jogunk van megtorlást követelnünk.

Erre ismét óriási zaj tör ki és többen ezt kiáltják Berki felé:

— Maguknak van legkevesebb joguk erre, hiszen maguk ezeknek a gazságoknak értelmi szerzője.

Berki kéri a képviselőket, hogy ne tárgyalják ezt az esetet pártpolitikai szempontból.

A franciák meg akarják szállni Hamburgot és Stettint

Az angol alsóház leszavazta a franciáellenes javaslatot

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlinből jelentik: Német kormánykörökben attól tartanak, hogy a franciák folytatni fogják ruhrvidéki fellépésüket, Ennek az akciónak a végcélja az, hogy Hamburg és Stettin megszállásával megakadályozzák az angol szénnek Németországba való behozatalát.

Páris, február 21. A francia bányászok szervezetének központi tanácsa elhatározta, hogy Mosela vidékét kivéve újból felveszi a munkát. A megszállt terület északi részén a bányászok sztrájkja enyhült. Viszont Brüsszélből azt jelentik, hogy a francia bányászsztrájk ma áttért a belga bányákra is, amelyekben több ezer munkás sztrájkba lépett.

Németország nem fizeti a megszállás költségeit

Berlinből jelentik: A francia pénzügyminiszternek arra a kijelentésére, hogy a versaillesi békeszerződés értelmében a Ruhr-megszállás költségeit Németországnak kell viselnie, illetékes német politikai körökben azt hangoztatják, hogy erről szó se lehet. Sőt ellenkezőleg, a Ruhr-vidéken okozott összes károkat Franciaországnak kell majd megtérítenie.

A belső aranykölcsön kibocsátásának megbeszélésére összehívott értekezleten a bankok képviselői is megjelentek. A pénzügyminiszter előterjesztése után elhatározták a belső kölcsön kibocsá-

A kolozsvári hitközségi szakadás epilógusa

Nyilatkozatok a szefárd hitközség feloszlásáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

ását. A kölcsönt egy alakuló konzorcium fogja ötvenmillió dollár értékű, három évre szóló bincstári utalványok alakjában kibocsátani. A bonok kibocsátását rövidesen megkezdik a birodalmi bank garanciája mellett. A befizetésnek aranyban vagy devizákban kell történnie.

Párisból jelentik: A francia minisztertanács jóváhagyta a százmillió frankos Ruhr-hitelre vonatkozó javaslatot, amelyet holnap a kamara elé terjesztenek.

A német kormány sztrájkot rendel el

Páris, február 21. Düsseldorfban az a hír járja, hogy a német kormány alkalmasnak vélt időpontban el fogja rendelni a megszállott területen az általános sztrájkot. A német kormány a sztrájkolóknak 90 százalékos munkabérmegterítést ígért, a vállalkozók pedig 10 százalékos fognak megteríteni. Valószínűleg léggömbök útján fogják a németek elhatározásukat a lakossággal tudatni.

Tegnap hajtották végre a düsseldorfi polgármesternek, Köröngennek kiutasítását, mivel megtagadta, hogy a francia hatóságok rendeleteit továbbítsa a helyi sajtó részére. Hírszerint a város lakossága általános sztrájkkal akar ez ellen tiltakozni. Tegnap a megszállott vidékről egy szénvonat indult Franciaországba, egy Belgiumba és öt Hollandiába.

A mainzi postaigazgatót letartóztatták. Emiatt az egész postaszemélyzet sztrájkba lépett. Az összes táviró- és telefonvonalakat elvágták. A Diszkont Bank igazgatóját huszonöt napi elzárásra ítélték. Az összes bankok tiltakozásuk jeléül bezárták üzleteiket.

Bonar Law még nem tartja időszereznek a Ruhr-intervenciót

London, febr. 21. Az alsóház a liberálisoknak azt az indítványát tárgyalta, hogy a népszövetség nevezzen ki bizottságot Németország fizetőképességének megállapítására. Lloyd George pártoló és Robert Cecil ellenző beszédei után Bonar Law miniszterelnök szólalt fel, aki kijelentette, hogy a Ruhr-vidék megszállását helyteleníti ugyan, az angol kormány mindamellett azt hiszi, hogy Franciaországgal szemben magatartással nem lehet elérni semmit. Az intervenció ideje még nem érkezett el, Anglia a kellő időpontban meg fogja tenfi a szükséges lépéseket. Bonar Law beszéde után a liberálisok javaslatát az alsóház 305 szavazattal 196 ellenében elvetette.

Az angol lapok behatóan foglalkoznak az alsóház Ruhr-vitájával és megállapítják, a kormány a szavazásnál kapott nagy többséget annak köszönheti, hogy a munkáspárt husz tagja nem vett részt a szavazásban. Nagyon élénken foglalkoznak a lapok Lloyd George beszédével, amelyről a „Westminster Gazette” megállapítja, hogy az összes liberálisok egyetértenek vele. Kár — írja a lap — hogy ez a beszéd nem két évvel ezelőtt hangzott el.

Az ötvenéves Bialik

Irtá Giszkalay János

(2)

A cionista eszme és mozgalom elterjedésének első ideje volt ez. A volosini nagy jesiva növényékei előtt az új zsidó eszmék egy ragyogó profétája állott eszménykép gyanánt. A nagy héber filozófus és a lelki cionizmus uttörője Achad Haám. Titokban olvasták iratait és amikor biztonságban érezték magukat az iskolai fensőbbégek előtt, a talmudi vitákat Achad Haám zsidó filozófiájának és problémáinak megvitatásával cserélték fel. Méretlen volt, az a termékenyítő hatás, melyet ez a ragyogó elméjű filozófus az akkori zsidó fiatalokra tett. Ugy fejlesztette ki a lelkük mélyében szunnyadó erőket, mint ahogyan a napsugár kifarjastja a föld kérge alatt alvó virágokat. Ebben az időben írta Bialik, első költeményeit és többek között, az azóta annyira híressé vált „El haccipor” címűt is.

Achad Haám az akkori időben egyik ideálja és átforgatója volt az új életre ébredő zsidóságnak. De talán senkire se volt olyan ellenáthatatlan, szinte babonásan végzettszerű hatással, mint Bialikra. Nem bírták már tovább a jesiva szűk falai között. Valami titkos erő győzött, hajtott a fiatal talmudistát, hogy fölkeresse ismeretlen mesterét és

A kolozsvári szefárd hitközség ügyében, — mint a sajtó egyrésze már jelentette — a múlt hetekben érdekes fordulat történt. A kultuszminiszter megemmesítette a tavaly áprilisban kiadott rendeletét, amelyben az önálló szefárd hitközség felállítását engedélyezte és utasította az új alakulat tagjait, hogy térjenek vissza a régi hitközségbe. A miniszteri rendelkezés egyúttal kötelezi a régi hitközséget, hogy gondoskodjék a szefárdok hitéletének intézményes lehetőségeiről. A leirat, melyet Banu miniszter a hitközség elnökéhez intézett, a következőket tartalmazza:

Elnök Ur!

A vallás és művészeti minisztérium közel két éve több ízben próbálkozott, hogy a kolozsvári ortodox és szefárd hitközség tagjait, úgy állami, mint hitközségi érdekből, megegyezésre juttassa. A szefárd hitközség felállítása annakidején a városi közgazgatási bizottság jóváhagyása nélkül lett engedélyezve, abban a hiszemben, hogy egy új hitközség felállítása által a régi hitközség érdekei nem lesznek érintve, az új hitközség pedig abban a helyzetben lesz, hogy vallásintézményeit fenn tudja tartani.

Miért oszlatták fel a szefárd hitközséget

A leirat azután megállapítja, hogy a szefárd hitközség nem tartotta be az engedélyhez kötött kategórikus feltételeket. A minisztérium ezzel kapcsolatban azt tapasztalta, hogy a szefárd hitközség tagjai minden uton az érvényben levő törvények megkerülésére törekedtek. Így például megsértették a később kiadott rendeleteket és sürgették annak a rendeletnek hatályon kívül helyezését, amely arra kötelezte őket, hogy az összes törvényes adókat még öt évig fizessék a régi hitközségnek. Megakadályozták a minisztérium kibékítési szándékát azzal, hogy illetékelen fórumokhoz fordultak, sőt a gabella ügyében, amely felett csak a minisztérium jogosult dönteni, egy illetékelen felekezeti bíróság beleszólását idézték elő. A gabellaszedési engedély megsértésével a szefárd hitközség a régi hitközség tagjainak is árulta a kóser húst és ezáltal törvénytelen konkurenciát csinált az ortodox hitközségnek, mely a gabellaadó felemelés dacára sem volt képes intézményeit fentartani. A helyzet megvizsgálására kiküldött megbízott megállapította, hogy emiatt a régi hitközség adósságba keveredett de a szefárd hitközség sem tudta magát fentartani. Ebből nyilvánvaló — mondja a leirat, — hogy a szefárd hitközség felállításának alapjául személyi érdekek szolgáltak és ezért semmi értelme annak, hogy a különváltak újból ne egyesüljenek a régi hitközséggel, amelytől vallásos véleményük tiszteltbentartását és esetleges külön intézményeik anyagi támogatását követelhetik.

személyes közelségében éljen. A mágnesvasak egymást kereső örök vonzása volt ez. Bialik másodszer is kezébe vette a vándorbotot, elhagyta a volosini jesivat és Odessza felé indult. Ott élt, irt és működött a bálványozott mester Achad Haám, mint a „Hassiloach” című héber lap szerkesztője. Néhány verssel hóna alatt, kopott ruhában jelent meg a jesiva fiatal szököttje az odesszai héber írók meghitt körében. Az „El haccipor” című verse egyesapásra biztosította számára az egyébként nagyon szigorú kritikusok elismerését. Ettől az időtől kezdve, rövid megszakításokkal, állandóan Odesszában találjuk mestere oldalánál. 1905-ben átvesszi Achad Haámtól a „Hassiloach” szerkesztését és közben szinte lázas irodalmi tevékenységet fejt ki. Rövid néhány év alatt neve híressé válik a héber irodalomban és írótsárral, mestere és az egész zsidóság szerető örömmel ismerik el a modern héber költészet legnagyobb egyéniségének. Költeményeit lefordítják Európa minden kultúrnyelvére és neve egybeolvadt az új héber költészet fogalmával. 1908-ban Bialik már mint világszerte ismert és ünnepezt költő hosszu utra indult. Látni akarta azt a földet, mely felé annyiszor vágódott verseiben, a zsidó nemzet újjászületésének klasszikus hazáját, az őszajországot: Erec Jisraelt. Váratlanul, anélkül, hogy bárkit is értesített volna szándékáról, indult utnak. Váratlanul is érkezett Palesztinába,

Vissza a régi hitközségbe

A fenti indokok alapján — folytatja a leirat — visszavonjuk azt a rendeletünket, amelyben a szefárd hitközség felállítását engedélyeztük és elrendeljük, hogy e hitközség tagjai olvadjanak be a régi hitközségbe. Egyúttal kötelezzük a régi hitközséget, hogy a szefárd rítusu izraeliták részére megfelelő vallási követelményekről gondoskodjék.

Ezzel megemmesítjük a választott bíróság határozatát is, amely a kolozsvári hitközségek ügyében jött létre és utasítjuk a beszercei központi ortodox irodát, a jövőben kerülje, hogy oly hatáskört tulajdonítson magának, amely kizárólag a minisztériumra tartozik. Mindezekről értesítést kap a kolozsvári ortodox izraelita hitközség, a kolozsvári szefárd hitközség és a beszercei központi ortodox izraelita iroda.

C. Banu s. k.
miniszter

dr. P. Jonsescu s. k.
vezérigazgató

Sebestyén Dávid nyilatkozata

A szefárdokhoz közelálló Sebestyén Dávid az új fordulatról munkatársunk előtt így nyilatkozott:

— Hosszu ideig állottam az ortodox hitközség élén és talán nem szerénytelenség tolem, ha megmondom, hogy a hitközség gazdasági életének megszilárdításában és föllendítésében jelentős részem van. Ezt azért tudtam elérni, mert minden törekvésem az egységre irányult. Nem engedtem soha semilyen körülmények között a politikának a hitközségbe való bevonását, mert az az érzésem, hogy ilyesmi csak bomlást idézhet elő. Amikor politika mégis bejutott a kultuszéletbe, akkor az irányítás teréről visszavonultam.

A szefárdok kiválasztá el nem tartottam mesterkelt dolognak. Mindig vallottam, hogy egymás nézeteit tiszteljük és ezt ellenfeleimtől is követeltem a magam nézeteivel szemben. Hangsúlyozom, hogy hitéleti különválasztás tiszta vallási alapokon szabad megselekedni. Ebből üzletet csinálni semilyen körülmények között nem engedhető meg.

Én minden erőmmel arra fogok törekedni, hogy a hitközség és a szefárdok között megteremtsem a béke útját. A hitközség lássa be a szefárdok követelményeinek jogosságát ott, ahol követelmények alapja az igazság. Én azt hiszem, hogy a miniszteri döntés lényegben nem változtatott a dolgokon és mód lesz rá, hogy a szefárdok épenugy élhessenek majd az ő vallási életüket most is, mint ahogyan azt elképzeltek arra az esetre, ha teljesen elkülönülve, „magas fallal” elválasztva élnek ortodox testvéreiktől.

de az ottani zsidóságnak elég volt megtudni azt, hogy Bialik közöttük van — és az érzelmek páratlanul álló ünneplésben áradtak feléje. Villámgyorsasággal terjedt el a hír Bialik megérkezéséről és a tenger partján ezrekre menő tömeg ujjongása fogadta a hajót, mely az élő héber nyelv legnagyobb poétáját hozta az élő zsidó nemzet földjére. A kolonista fiatalság épen akkor tört haza aratómunkáról. Hirtelenében nem tudtak mást csinálni: vadvirágokból koszorút fontak és azt nyújtották át a hajóról kiszálló költőnek. És attól a perctől kezdve nem hagyták el valameddig Erec-Jisraelt földjén tartózkodott. Lovas díszkíséret üggett mögötte, amikor a kolóniából kolóniába ment, hogy meglátogassa a nemzeti újjáéledés első góepontjait. És ha van költői megdicsőülés halál előtt, akkor Bialiknak megadatott ez is. Olyan lehetett az, mint valami varázsos álom: Palesztinában szembetalálkozott saját magával. Fiatal anyák az ő dalát énekeltek csecsemőik bölcsője felett, ifjak az ő szavaival vallottak szerelmet kiválasztottjaiknak és a férfiak, a „Harag dalai”-ból idéztek, ha a zsidó keserűség urrá lett rajtuk. Itt az újjáéledt zsidó földön és héber társadalomban Bialiknak megadatott látni azt, hogy mennyire szerves részévé vált már életében mindennek, ami héber szó, zsidó gondolat és új zsidó élet.

(Folytatjuk.)

Mit mond az ortodox hitközség elnöke
Tischler Mór, az ortodox hitközség elnöke a miniszteri döntésről így nyilatkozott munkatársunk előtt.

— A döntést a magam részéről sem közvetlenül, sem közvetve nem befolyásoltam és annak létrejöttére semmiféle ingerenciát nem gyakoroltam. De nem állítom, hogy a döntésnek nincsenek lényeges előnyei. A leirat bennünket befejezett tények elé állított és remélem, hogy a döntés a békés megoldást meg fogja

könnyíteni. A nagyhitközség előjárósága és minden egyes tagja szilárd akarattal akarja a régi hitközség egységét, azonban nem óhajtotta egyetlen ember lelkiismeretét vagy vallási felfogását korlátozni. Sokkal nehezebb időket élünk, semhogy ne éreznők át mindnyájan, mennyire szükség van az egységre és a tömörülésre éppen mostanában. Az idők követelménye, hogy a zsidóság azokat a lehetőségeket keresse, amelyek összehoznak bennünket, nem pedig amelyek szétjelvonást okoznak.

Kienböckről az osztrák pénzügyminiszterről beszéltek, aki akkor Londonban volt, kölcsönér az osztrák népnek, — nach den heutigen zeitungen — szóltak örömmel a tőzsdések — is die Anleihe sicher, — ja — mondták maguk között az elbocsátott hivatalnokok is — ma wird uns vielleicht zurücknehmen — és a tőzsdések: — die Krone wird ganz bestimmt steigen... hehe — és röhögtek — talán meg fogom tudni talpaltatni a kisfiam cipőjét — remélte az egyik hivatalnok —, a tőzsdések pedig megegyeztek abban, hogy várnak még és egyelőre nem vesznek dollárt...

Felosz alják a művészeti és közmunkaminisztériumot

Minisztertanács az alkotmányreform ügyében. A kamara ülése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Már tegnap jelentettük, hogy a parlament több törvényjavaslat megszavazása után egyhetes szünetet kezd, amely után az alkotmányreform kerül a nemzetgyűlés elé. Tegnap minisztertanács volt, amelyen az alkotmányreform vitájára vonatkozó utolsó intézkedéseket beszélték meg. Elhatározta a minisztertanács, hogy a parlamentnek egyheti szünetet ad, amely március másodikán, pénteken jár le. A szünet alatt a kamara és szenátus bizottsága megtárgyalja a módosításokat, amelyeket a képviselők az alkotmányreformra vonatkozólag bejelentettek.

Megválasztották az előadót

Az alkotmányreform parlamenti előadójának kérdése foglalkoztatta tegnap a kormánypartot. A miniszterelnök jelöltje Joanicescu volt, Chirculescut a párt nagy többsége jelölte, míg Vintilla Bratianu különjelöltje Nolica Antonescu és Duca külügyminiszter Vladimir Athanasovici voltak. Délután a bizottságok együttes ülésén, melyen a miniszterelnök elnököl, Chirculescut választották meg előadónak.

Feloszlatnak két minisztériumot

A minisztertanács Vintilla Bratianu több mint két órán keresztül számolt be a minisztertanácsnak a pénzügyi helyzetről, kapcsolatban a költségvetéssel, amelyet a pénzügyminisztériumban most készítenek el. A költségvetés előadója Corbescu, a főváros volt polgármestere. A költségvetésben tervezett megtakarításokkal kapcsolatban a pénzügyminiszter azt javasolta, hogy a szépművészeti, közmunkaügyi és a közlekedésügyi minisztériumot oszlassák fel. A miniszterelnökhöz közelállók azt mondják, hogy Mosoiu miniszter nagy népszerűségnek örvend a pártban és ragaszkodik hozzá a mi-

niszterelnök, minisztériumát tehát nem fogják feloszlatni. Ezzel szemben a szépművészeti és közmunkaügyi minisztériumok feloszlását és ezzel Banu és Marzescu miniszterek eljését — bár döntés a tegnapi minisztertanácson nem történt — biztosra veszi.

Ezután a minisztertanács Constantinescu, Duca és Florescu miniszterekből bizottságot küldött ki, amely tanulmányozni fogja a törvényjavaslatot, amelyet egy kormánypárti képviselő terjesztett a kamara elé és amely megtiltja az idegeneknek az ingatlanok vásárlását. Florescu miniszter bejelentette, hogy új lakbértörvényt készít, amely az összes érdekelteket ki fogja elégíteni. Végül a köztisztviselők ügye került szóba és a kormány elhatározta, hogy felszólítja a tisztviselő-mozgalom vezetőit, szüntessék meg az agitációt, mert a kormány amugy is mindent elkövet a tisztviselők helyzetének a megjavítására. A minisztertanácson a kamara és a szenátus elnöke is résztvett.

A kamara ülése

Bukarest, február 21. A kamara ülésén Virgil Madgearu a jegyzőkönyv felolvasása után tiltakozott a házszabályok megsértése ellen, ahogyan az elmúlt ülésen a pénzügyi javaslatot, valamint a deviza-törvényt megszavazták. Felolvassa a parasztpárt nyilatkozatát, amely elítéli a kormányt a valuta javítására irányuló próbálkozásaiért és a Banca Nationalát spekulációval vádolja.

Bujor Pál kéri a kormány intervencióját a Budapesten tizenegyvi fegyháza itélt Sorescu őrnagy kiszabadítása érdekében. Vaitoianu tábornok belügyminiszter közli, hogy az intervenció már meg is történt. Azután a kamara megszavazza a kassai járadék lombardozásáról szóló törvényjavaslatot. Ezzel az ülés végetért.

Bécs, a halott város

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Bécs, február. Kassák Lajos mondta a Colosseum-kávéházban, egy este, mindennel leszámolva: „Bécs — halott város.” Ezt én egyébként már január 29-én délután 6 órakor láttam, amikor gyalog bejöttem az Ostbahnhoftól a Schwartzspanierstrassebe. Valami mindjárt megnyomott. De — gondoltam — mindenképp megvácsorázom. Bementem egy vendéglőbe, ettem egy üreslevest, borjuagyvelőt darabolva, meg gyurott nudlit. — Rossz, — üzente fel a gyomrom, kellemetlen szájjal — de tessék talán megpróbálni a szellemi táplálékokat. — Helyes, helyes — csóváltam a fejemet — körül fogok nézni. Az asztalnál, mellettem, két festett nő ült, franciául beszélgettek. — Csakugyan — mondtam magamnak megnyugtatóan — Bécs mégiscsak jó, szabadlevegőjű, kozmopolita város maradt — és örömmel pislogtam át a szomszédasztaloknál a japán, kínai, magyar, cseh diákokra. Azután fizettem. 9000 koronát, 500 korona borralalót adtam a főurnak, 300-at a kiszolgáló pincérnek és 200-at a borosfiúnak. Amikor a főurnal számoltam, a nők, mellettem, sokszor vujjoztak. Nonoztak. És pletiztek. Látom, a fizető néz rájuk. Csodálkozóan. Azután adtam neki a borralalót, 500 koronát, megint néz rájuk, rosszalóan. Megy hátra, sug valamit a tulajdonosnak, jönnek mindketten vissza és a tulajdonos rászól, egészen durván, a nőkre: „Bitte, sprechen Sie nicht französisch! Deutsch!” — Így vagyunk? — Ijedtek föl — akkor már veszem is a kabátomat, alászolgálja, jónapot, nem kérek ebből a

sovinizmusból. És elindultam a Schottentof felé, lakást nézni...

— Das kostet 10.000 Kronen — jelentette ki Peter Jagl, a Herr Portier és kinyitotta a Hotel zum Türkenben a 37-est. — Jó — mondtam — ez csak 80 lei, meg fog felelni. — Dann füllen Sie aus diese Blanketten! — Kitéltöttem három blankettát és egy borítékot. — Dös i net gut! — és visszaadta és adott még három blankettát és még egy borítékot. Az volt a baj, hogy nem sáncoltam el magam egészen a rubrikákkal, egy kis nyílást hagytam az egyéniségem számára: „zuständigkeit“-ot (az illetőséget). — „So — békélt ki Peter Jagl, miután egészen megtartam magam neki — jez iz gut“ — Tehát ti is? — dühöngtem és végignyutózkodtam szobámban, a diványon — hát nektek is fontos az a különbség, ami köztem és a többi ember között állítólag megvan és nektek is csak a különbség fontos és nem én, egészen, ahogy megvagyok, szép céljaimmal és jó szándékaimmal... — És, másnap reggel, mentem le szomorúan a lépcsőn, nyugtalanító érzéssel és elhatároztam, hogy azért még kimegyek délután a Wiener Wald egy kis szabad kuklukszklantalan levegőt szívni...

Nem lehet, nem lehet, nahát nem lehet itt sem éni! Gurultam be a villamossal, 1500 koronáért, a Börseplatzra, tőzsdéskel és abbauolt állami hivatalnokokkal utaztam, mind

Az osztály különbségek, amelyek a köztársaságban továbbra és még azonfelül millióstul maradtak, lenyomtak a felhágón, egy-kettő kikerültem a Stefansplatzra, a Kärntnerstrassera és az, hogy alig volt valami forgalom és hogy, akik mentek, azok is olyan lehajtott fejű mentek és hogy kevés kocsi járt és autó is alig pöffögött, ettől mindig azt gondoltam: — szegény Ausztria... szegény Ausztria... — az Opera mellett megláttam az első Gemeinschaftsküchét és találkoztam egy régi pesti leányismerősömmel, aki mesélte, hogy a Holzgesellschafternál gépirónó és 600.000 koronát kap, pedig dolgozik reggeltől-estig, ez alig több egyezer leinél és csak a szoba 300.000 koronába kerül, az étkezés, a közkonyhán is, 15.000 korona naponta, reggelire elmege 5000 korona, mosás is belejön legalább 10.000 koronába havonta, hol vannak még az apróbb kiadások, az Operában, hatodik emeleten, a gallerie 6000 korona és az ember legfeljebb ha a freskókat látja a feje felett, villamosra is elmege naponta 4-5000 korona, nem, azt mondja, akár-hogy takarékoskodik, nem lehet megélni... Csunya kis szó, Sorge, mennyiszter hallottalak ezalatt a három hét alatt, hány embernek a szeméből csöppent a szivemre, tudócsucshurutos diákok, szegények már nem bírták, ó, nagyon szomorú volt, nagyon szomorú, olyan szomorú, nem is illik megmondani: rosszul éreztem magam ennyi szomorúság között...

Megállok egy kicsit, majd még elmondok egyet-mást, — most legyen szabad lefelnőm kis sarokba busulni, hogy hogy' elmulnak a régi jó életek, hogy hogy' kell mindennap egy-egy állást feladni és visszahuzódni időelőtti vagy időtleni fedezékekbe és milyen nehéz mindig hátrábról és hátrábról kilesni az elbűnkészülő békés életre, ami olyan nehezen jön és amitől mi úgy távolodunk, borzasztóan, kétségbeesetten távolodunk, hogy talán nem is fogjuk mi már azt a mi életünkben megérni.

Ben Ami

Aggasztó a keleti helyzet

Bukarest, február 21. A „Lupta“ szerint a kormány a keleti helyzet miatt aggódik és azt hiszi, hogy az angorai nemzetgyűlés nem nagyon hajlandó a békére.

Konstantinápoly, február 21. A török kormány kijelentette a szövetségesek képviselője előtt, hogy az angorai nemzetgyűlés elégedetlen Izmed lausannei magatartása miatt. Angora a koncessziókat valószínűleg vissza fogja utasítani.

Angora, február 21. Izmed pasa lelkes fogadtatás közepette hazaérkezett és jelentést tett a lausannei helyzetről. A nemzetgyűlés előtt zárt ülésben referált.

Oroszország bátorítja Litvánit

Páris, február 21. A francia sajtó a gradno-vilnai vasút ügyében nagy veszedelmeket lát. Oroszország abban az esetben, ha a vilnai vasutat Lengyelországnak adnák, feltétlenül támogatná a litvánokat. A „Petit Parisien“ azt írja, hogy az oroszok valóságilag felbátorítják Litvániát arra, hogy álljon ellen a népszövetség határozatának. A „Matin“ megjegyzi, hogy az orosz követ [mesterkedései Lausanneban nem céloztak egyebet, mint a béke felborítását.

Anglia nem üríti ki Mezopotámiát

London, február 21. Az angol alsóház 270 szavazattal 160 ellenében elvetette azt az indítványt, hogy Anglia ürítse ki Mezopotámiát.

Elkészült az új munkatörvény

Széleskörű jogokat és parlamenti képviselést kapnak a munkások. Marzescu miniszter törvénytervezete

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Marzescu közmunkaügyi miniszter ma fejezte be a munkáról szóló törvényjavaslatát, amely első ilyen törvény lesz Romániának. A kormány félhivatalosa szerint a javaslatnak óriási szociális és gazdasági jelentősége van, mert egyfelől megoldja a munkásproblémákat, másfelől pedig széleskörű demokráciával megújítja a dolgozó tömeg gazdasági helyzetét.

A tervezet első alapelvét kimondja, hogy minden termelési tényezőt egyenlő védelem illet meg. Az állam megvédi a munkaszabadságot és senkit se lehet arra kényszeríteni, hogy más feltételek mellett dolgozzék, mint amilyenekre megállapodott. A bérmegállapításokat csak a törvény értelmében lehet módosítani. Nem léphetnek sztrájkba a monopóliumok, az állami, megyei, városi üzemek, a közintézetek és hasonló jellegű vállalatok munkásai. Az itt támadt konfliktusokat kötelező választottbíró-ság intézi el. Magángyárakban és vállalatoknál a kollektív munkabeszüntetés csak a békeltető eljárás engedélyével lehetséges.

Minden munkásnak joga van olyan létminimumra, amilyent a törvénytervezet megállapít, azonkívül a vállalat tiszta hasznának egyrésze is megilleti. Bármilyen vállalat munkásának, nemzetiségi, felekezeti és nemi különbség nélkül egyenlő jogai vannak a munkáltatókkal. A külföldi munkások a nemzetközi viszonyosság jogvédelme alatt állanak. Tizennyolc éven felüli kiskorú munkások hasonló elbánásban részesülnek, mint a nagykorúak. A fiatalabb munkásokat csak a törvény értelmében szabad foglalkoztatni.

Senkit sem lehet rákényszeríteni, hogy meg nem határozott munkaidőt vállaljon. A napi munka idő csak a törvényben megállapított maximum lehet. A bányászokról és más veszélyes munkával foglalkozókról külön rendelkezéseket tartalmaz a javaslat, amely kötelezővé teszi a heti munkaszünetet minden fizetéses alkalmazottnak. Ugy a munkáltatók, mint a munkások kötelesek a törvény erkölcsi, egészségügyi és biztonsági rendelkezéseit alkalmazkodni.

Az új javaslat kötelezővé teszi a betegség, munkaképtelenség és baleset elleni biztosítást. Külön biztosítási törvény fog intézkedni az elaggott, vagy állástalan munkások véd méről. A munkáshelyezés ingyenes lesz. Marzescu javaslata garantálja a munkások egyesületbe való tömörítésének a jogát. Az ilyen munkásalakulat jogi személy, amelyet a bíróság csak az esetben oszthat fel, ha törvényellenes, erkölcsstelen, vagy a közrend ellen irányuló céljai vannak.

Ugy a munkaadók, mint a munkások egyenlő jogu tagjai a munkáskamaráknak, az országos munkatanácsnak, a legfelsőbb munkásbiztosítási tanácsnak és minden ilyen bizottságnak. A megyei és községi munkáskamarák tagjait az egyenlőség alapján, titkos, kötelező, közvetlen szavazás útján fogják választani a proporcionális elv szerint. A munkáskamaráknak képviselők lesz a szenátusban.

Kivonatossan ezeket tartalmazza az új munkatörvény, amelyet Marzescu miniszter előbb a törvényhozóbizottságnak és a minisztertanácsnak fog bemutatni, azután a parlament elé terjeszti.

Ujabb antiszemita zavargások Bukarestben és Jasiban

Jorga cikke a diákmozgalomról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A felzaklatott szünetek még mindig nem csitultak le, noha a kormány erőlyes kézzel igyekszik helyreállítani az ország megbolygatott nyugalomát. Mai távirataink két helyről is zavargások hírére hozták. Bukarestben tegnap az egyetem előtt nagyszámú diákság gyűlt össze, hogy antiszemita tüntetést rendezzen. Néhány felszólalás után a hatóságok a helyszínre érkeztek és szétszórták a gyülekezőket, akik a Nemzeti Színház előtt újból összegyűltek. Itt megakadályozták a forgalmat, nemzeti énekeket énekeltek és követelték a vakaresti fogházban elzárt diákok szabadonbocsátását. A rendőrség Nicoleanu tábornok térparancsnok vezetésével azonnal a helyszínen termett és újból szétszórta a tüntetőket, akik közül egy 20 tagból álló csoportot előállítottak. A diákok kijelentették, hogy a tüntetéseket folytatni fogják, míg a letartóztatott diákokat szabadon nem bocsátják. A hatóság folytatja a vizsgálatot a tüntetők vezetői ellen.

Verekedések Jasiban

Jasiból táviratozzák, hogy ott tegnap megismétlődtek az antiszemita zavargások. A cuzista diákok egy csoportja az „Indrumarea” összes példányait erőszakkal elvette a rikkancsoktól és árusítóktól és a Fötéren elégette. Több helyen a polgárok a rikkancsok segítségére sietett, mire véres verekedés támadt a város több helyén. Mindkét részről több sebesült volt. Az éjszaka folyamán a zavargók a zsidó lakta városrészeket is megtámadták és az egész éjszakán át véres verekedések voltak a támadók és a védekező zsidó polgárok között.

Az „Adeverul” a zavargásokról még a következőket jelenti: Amikor Horowitz főrabbi lakása előtt egy kocsiból kiszállott, a zavargók egy csoportja tartózkodott a ház előtt. A cuzisták rávetették magukat az öreg főrabbi és legkegyetlenebbül ütötték-verték. A főrabbi eszméletlenül esett össze, mire a támadók a szakállát szálanként kezdték tépdéni.

A zavargók behatoltak még egy könyvkereskedésbe, amelynek tulajdonosát is súlyosan inzultálták. A járőrök egy része segítségére sietett a

kereskedőnek, mire újabb nagy verekedés támadt. Későn a rendőrség is megérkezett és megkezdte a vizsgálatot.

Jorga a belga példáról

Jelentette az Uj Kelet, hogy Jorga Miklós harmadszori felkérésre sem volt hajlandó megtartani katedráját a bukaresti egyetemen és kijelentette, hogy a mai diákmozgalmak közepette minden tanár erkölcsi kötelessége volna lemondani. Jorga magatartása nyomán a fővárosi egyetem több kiváló tanára a sajtóban köztül nyílt levelekben igyekezett meggyőzni Jorgát, hogy helytelenül jár el. Azt vitatták, hogy a diákok között kell maradni és jobb belátásra kell őket bírni. Így arra hivatkoztak, hogy Belgiumban és Lembergben is voltak egyetemi zavargások, de a tanárok helyükön maradtak. Válaszul Jorga Miklós a „Neamul Romanesc” tegnapi számában a következő cikket írta:

Belgiumban erős harc támadt a genti egyetemen a tanítási nyelv miatt a vallonok és flamandok között. A zavargások az utcákra is kiterjednek és egyre nagyobb méreteket öltenek. A tanárok helyükön maradnak, sőt részt is vesznek a mozgalmakban.

Tehát... Nem tehát. Mert ime miről van szó. 1830-ban Belgiumot a francia lakosság forradalmi elhatározása teremtette meg és a hegemoniát ezért a franciák tartották meg, az ideges, nyugatlan, hős brüsszeli nép. Csak természetes, hogy az államnyelv a francia lett és ebbe sokáig a német dialektust beszélő flamandok is belenyugodtak. De jött a német megszállás és a flamandokat szeparatizmusra izgatták fel. A megszállás elmúlt az izgalom megmaradt és a flamandok most flamand jegyetemet követelnek, vagy legalább is párhuzamos előadásokat flamand és francia nyelven. Ugyanarról van szó Belgiumban, mint Lembergben, ahol a rutének követelték az előadási nyelv megváltoztatását és a lengyelek ellenállottak. Ha ilyesmire lenne szó Romániában, első volnék a román nyelvét harcolók sorában.

De nálunk az a törekvés, hogy minden logika híján megakadályozzák a román kultúra, a román nyelv, a román törekvések kitejésztését

a román nemzet keretein túl, román állampolgárok között, akik nem tartanak az uralkodó nemzethez és valláshoz.

Kell-e több, hogy megmagyarázzam: a romániai diákmozgalom nem hasonlítható össze a belga példával.

A kolozsvári kereskedelmi akadémián.

A kolozsvári egyetemi ifjúság zsidóellenes mozgalmával a kereskedelmi akadémia hallgatóinak egy része is azonosította magát. Csütörtök, az akadémia igazgatója tegnap gyűlésre hívta össze az akadémia hallgatóit. A béke és a tanítás zavartalansága érdekében tudni akarta, kik hajlandók a zsidó hallgatókkal együtt ismét eljárni az előadásokra. A gyűlésen azonban mindössze tizenkilenc hallgató jelent meg, ezek közül a legtöbb antiszemita érzelmi volt. A megjelentek közül tizenegyen kijelentették, hogy zsidó hallgatókat nem fognak beengedni az akadémia tantermeibe. Az igazgató erre a tanári kart hívta egybe, amely úgy döntött, hogy a kereskedelmi akadémia első évfolyamán az előadásokat bizonytalan időre felfüggesztik. A második és harmadik évfolyamon az előadások zavartalanul folynak.

Százezer angol font palesztinai zsidóiskolákra. Londonból jelentik, hogy a nemrég elhunyt ismeret emberbarát Sir Ellis Kadoori végrendeletében százezer font sterlinget hagyományozott Palesztinában felállítandó zsidóiskolák céljaira. A kormány az összeg kezelésére bizottságot nevezett ki, amelynek tagjai: Bentwisch, Bowmann és Günsberg mint a kormány, Lurie és Ussiskin mint a cionista szervezet és Lifshütz mint a mizrahi megbízottja. A bizottság már megtartotta első ülését amelyen elhatározta, hogy elsősorban a jeruzsálemi zsidó gimnáziumát, a jaffai Tachkemoni iskola és a tiberiási héber liceumot fogják minden igényt kielégítően felszerelni.

A legfinomabb tisztagyapjú kötő-harász, blousok és ruhák részene

SIPOS JENŐNÉL

Cluj, Piata Unirii 17 kaphatók

1438

Viszonteladóknek árkedvezményt adok

TUNGSRAM

A LEGTARTOSABB EGO

Róbat és más szünetet fest az UNIO népművészeti Cluj—Kolozsvár

HIREK PILPUL

➤ **Kár értük, mondják az emberek.** Kár Jorgiáért és Simionescuért. Két ilyen elsőrangú elme gazdagabb országokban is aranyváltászámba megy, itt nálunk épenséggel. Mindakettő a felvilágosult gondolkodás áldozata, ez a gondolkodás úgy látja ma, hogy csak visszavonulni lehet. Mi is jobb szerettük volna, ha ez a két kiválóság enged a kéréseknek és a nehéz pillanatban ottmarad a katedrán, ahová a kevesek hivatottsága és avatottsága állította őket. Jobb szerettük volna, ha sikerül kapacitálni őket: ez a közvélemény számára két megnyugtató hozott volna. Ha ezek a világosfejű professzorok a beborulás napjaiban is a posztjukon maradnak: egy jobb holnap felé világítanak. És ha maradnak, mégse lehet olyan vasak a boru. Hogy távoztak, ez a pesszimizmust, mégme lyebben magávalragadják a fekete napok káoszába. Pedig van vigasz és ez a tény maga, hogy Jorga is, Simionescu is elhárította magától a legnagyobb diszt, ami férfi fejét körítheti, a nemzedéknevelés cserkoronáját. Egy-egy élet minden dekorumát dobta el maguktól, hogy a zürzavarból annál jobban kimagasodjon az ő cselekedetük. Kár értük? Értünk volna kár, ha már elparentálnánk őket. Azt kell sajnálnunk, aki gyászol és azt, aki ujjong. Jorga még fog tanítani. És Simionescu is lesz még rektor Jasiban. És senkise fog megütöközni rajta, hogy ez természetes. A katedrára vonulnak, hogy átadják korok tanulságát és kulturáját tanulmányozó nemzedékeknek. S mert ezek a nemzedékek tanulni akarnak, hibátlanul vehetik át a kulturált korok tanításait és egy kicsiny közbeső korszak tanulságait. Ami a Jorgiákaal történt, incidens, de a Jorgák túlélik az incidenseket.

➤ **Franciaország szeretné megkapni a milliárdokat Németországtól,** de nem szeretné, hogy Németország abba a helyzetbe jusson, hogy meg is fizesse ezeket a milliárdokat. Ezt a pompás paradoxont nem a paradoxonok pompázó művelője Lloyd George mondta, hanem az „unalmas politikus“, másként Bonar Law, aki ezt a jelzőt épazért kapta, mert szürke és kurialis, mindenben ellentéte a parittyadóbó David Lloyd Georgenak. De akár milyen szürke és unalmas és bármennyire barátja is Franciaországnak, lehetetlen volt rá nem hibáztatnia az igazságra. Kell a franciának a német fizetés, de nem kell a német fizetőképesség. Az egyszeri adoma elevenedik meg a szegény és rendetlen adósról s a gazdag és irigy hitelezőről. „No, sürgetett a hitelező, mikor fizetsz végre?“ „Ha isten megsegít“, mondta alázatosan az adós. A gazdag ember előtt kellemetlen perspektíva nyílt meg: jóisten, mi lesz ha ezt a szegény koldust meg találja segíteni az isten! „Nem, kiált fel, inkább ne fizess!“ Mr. Poincaré megrémül a gondolatra, hogy Németországot megsegíti az isten, azt kiáltja hát: inkább ne fizess! És hogy ne is fizethessen, siet lefoglalni a műhelyt, amelyből Németország él s amely alkalmat adna neki, hogy segítsen önmagán és segítsen az istennek segíteni.

➤ **Lloyd George-ot leszavazták.** Amíg ő volt a miniszterelnök, sose történt ez meg vele. De most Bonar Law a miniszterelnök s Bonar Law-ot ha leszavaznák, nem lehetne miniszterelnök. Ez eddig logikus. De Lloyd George kivágott egy beszédet, amit egész Anglia megtapsolt és mégis Bonar Law kapta a többséget. Ami helyes is, mert ha Lloyd George kapta volna, ez hadüzenet lett volna Franciaországnak, de legalábbis az angol-francia szövetségnek. De Lloyd George, aki kemény őszinteséget mondott Bonar Law felé és Poincaré felé, kapott a tapsok közt egy-két fütytyőt is. „Szép beszéd, mondja a „Manchester Guardian“, de két évvel ezelőtt kellett volna elmondani.“ Vagyis akkor, amikor még Lloyd George volt a kormányruznál. Persze, persze. Még megérjük, hogy Bonar Law ellenzéki vezérnek is tapsolni fog Anglia s az epés kritika belefűtten: szép beszéd, de sokkal szebb lett volna ezt a beszédet megcselskedni, amikor még volt rá mód. A politika tragikum, hogy a cselekedetszámba menő beszédek megkésve mondják el, amikor már nem lehetnek cselekedetek többé, csak szavak, szavak rakétás esője.

— **A belügyminiszter az antiszemizmussal szemben.** Bukarestből jelentik: A „Lupta“ közlése szerint Vaitoianu belügyminiszter erőlyesen cáfolja azt a vádat, amely a zsidó kongresszuson elhangzott, hogy a belügyminiszter táviratilag utasította volna a prefektusokat, hogy a zsidók honossági kérvényét tagadják meg. A belügyminiszter dr. Sternel való beszélgetése során kijelentette, hogy a híresztelésekből egy szó sem igaz és ha továbbra is apokrif okmányokkal támadják őt, fel fogja osztani a szövetséget.

— **Szentgyörgyi István — 82 éves.** Kedden este ünnepély volt a Magyar Színházban. Szentgyörgyi István, Erdély legnagyobb és legidősebb színészének avatványkettedik születésnapját ünnepelték, sok lelkesedéssel, szeretettel és ragaszkodással. A Csikósbán lépett fel, legjobb és legmarkánsabb szerepében és újabb, hosszú évekre tette magát felejthetlenné. Az előadás megkezdése előtt dr. Janovics Jenő igazgató üdvözölte, az előadás után pedig tapsal és éljenzéssel egészen a lakásáig kísérte az ünneplő közönség a jubiláló művészt.

— **Románia nem avatkozik a keleti konfliktusba.** Bukarestből jelentik: A külügyminisztérium köréből határozottan cáfolják a külföldi sajtónak azt a híret, hogy Románia hajlandó fegyveresen résztvenni a keleti konfliktus elintézésében. Románia szigorúan semleges magatartást tanúsít és a román kormány csak az ország speciális érdekeire vigyáz a tengerszorosok kérdésében.

— **Belmont kihallgatása.** A mai napon a hadbírósg kihallgatta Belmontot, aki a valómátétel előtt kijelentette, hogy nem magyar állampolgár és hogy már a háboruban is antantbarát volt. Az összeesküvésben azért vett részt, hogy szolgálatot tehessen a román királyi párnak. Úgy tervezte a dolgot, hogy amikor a merényletet cinkosai már előkészítették, akkor értesíti a rendőrséget és ilyen módon akadályozza meg a sötét terv végrehajtását.

— **Bukarestet inséggel fenyegetik a hóviharak.** A váratlanul ismét beállott havasok óriási zavarokat idéztek elő a régi királyság életében. A legújabb hírek szerint Olteniában újabb nagy hófúvás volt, úgy hogy a vonatközlekedés ismét megakadt. A Bukarestből tegnap elindult Szimplon-vonat Potkova állomáson vesztegel, egy másik vonat Corbunál maradt. Még nem tudják, hol maradtak a Bukarest felé indult vonatok. A vasuti forgalom megakadását különösen a főváros sanyli. A vízmű és a villamosvasut nyersolajhiány miatt ma kénytelen volt beszüntetni üzemét. Azt hiszik, hogy reggelre az új nyersolajszállítmány megérkezik. Ugyancsak a közlekedés megszűnése miatt ma a bukaresti gázgyárak, vágóhid, malomok és pékek képviselői bejelentették a polgármesternek, hogy teljesen fűtőanyag nélkül állanak és ha sürgős segítség nem jön, kénytelenek lesznek működésüket beszüntetni. A főpolgármester ma hosszasan tárgyalta Mosoiu és Sassu miniszterekkel, valamint Tancred Constantinescu, CFR-vezérigazgatóval a helyzet azonnali javítása ügyében.

— **Magyar vagonokat kap Románia.** Bukarestből jelentik: Tegnap lépett életbe a Magyarországgal kötött meg egyezés, amelynek alapján Magyarország köteles naponta százötven vagonot Romániának átadni. A kocsi felelésben tüzfával, felelésben más kiviteli cikkekkal fognak Magyarországra indulni.

— **Egy kolozsvári kereskedő tragikus halála.** Tegnap Kolozsváron tragikus körülmények között meghalt Markovics Hermann kereskedő, aki az előző este vacsora közben dnyelte két műfogát. A műfogak a légzőcsőbe kerültek és a szerencsétlen ember fuldokolni kezdett. Hozzáértő orvosok futottak. Az első segélynyújtás után Markovicsot a Vöröskereszt szanatóriumba vitték, ahol megoperálták. A légzőcsőből eltávolították ugyan a műfogakat, a kiállott szenvedésektől azonban szivgyengeség lepte meg a szerencsétlen embert, aki az operáció után egy óra múlva meghalt.

— **Repülőjárat London—Prága—Budapest között.** Budapestről jelentik: Londonban az angol és cseh kormány meg egyezett abban, hogy London—Köln—Prága és Budapest között repülőgépjáratot létesít, amely negyedórán szállítja le az utazás időtartamát. Londonból reggeli utasok déltán már Budapestre lehetnek.

— **Ausztria megkapja a népszövetségi kölcsönt.** Bécsből jelentik: Grünberger külügyminiszter kijelentette, a tárgyalások, melyeket utóbb Londonban, Párisban, Brüsszelben és Hollandiában folytatott, teljes eredménnyel jártak. Biztosra venni, hogy Ausztria megkapja a népszövetségi kölcsön első részét, amely az államháztartás zökkenés nélküli továbbvitelét biztosítja.

— **Verekedés a magyar parlamentben.** Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés szerdai ülése után Bogya János a Ház folyosóján arcolatott Dródy Győzöt, aki Bogyára vetette magát és öklével a fejére ütött. Nagy izgalom támadt, a verekedésnek a közelben levő újságírók és Huszár Károly vetett véget.

— **Gyorsvonat Máramaroszigetig.** A máramaroszigetiek régi kívánsága, hogy a cseh-szlovák területen áthaladó: halmi—máramaroszigeti vonalon gyorsvonatot állítsanak be és ezzel is elősegítsék a Szatmár és Máramarosziget közötti forgalom lebonyolítását. A mostan ülésező pozsonyi vasutügyi konferencián a román kiküldötteknek sikerült ezt a tervet megvalósítani. A román kiküldöttek többek között kérték, hogy a halmi—gyorsvonatjáratot Máramaroszigetig hosszabbíthassák meg, hogy ezt a vonalat a két állam közösen használhassa. Sikertült megállapodni abban is, hogy Nagyvárad és Máramarosziget között két közvetlen személyvonatpár legyen beállítva, melyek visszafelé közvetlen csatlakozást nyernek Bukarest felé. Ezek a megállapodások ez évi június 1-től kezdve már életbelépnek.

— **A titkos katonai szervezetek megszüntetését követeli az antant Ausztriától.** Bécsből jelentik: Az antatképviselők megjelentek a kancellárnál és jegyzéket nyújtottak át neki, amelyben figyelmeztették a békeszerződés határozmányaira, amelyek pontosan megállapítják az osztrák véderő létszámát. Ennek értelmében fel szűltették a kormányt, intézkedjék haladéktalanul a meglévő titkos védelmi alakulatok feloszlásáról.

— **Átveszik az Osztrák Magyar Bank aranyát.** Bukarestből jelentik: Antonescu, a Banca Nationala igazgatója Bécsbe utazott, hogy az Osztrák Magyar Bank részéről Romániának kiosztott aranyat átvegye.

— **A ruhrvidéki német rendőrök nem vetik le az uniformist.** Berlinből jelentik: A belügyminiszter megtiltotta a ruhrvidéki német rendőröknek, hogy eleget tegyenek annak a parancsnak, hogy szolgálatukat uniformis nélkül teljesítsék.

— **Öngyilkosság a börtönben.** Kisenevből jelentik: A cetatea-albai sziguranca egy bolsevik szervezetet fedezett fel, amelynek irányítóját Borow orosz munkást letartóztatták. Egyik bűntársa öngyilkos lett a börtönben, a másik megszökött.

— **Katasztrófa a Dunán.** Brailából jelentik: A „Saligny“ nevű személygépkocsi a kikötő közelében összeütközött egy nagyobb kotrógéppel, amely kettéhasadt. Hét ember életét vesztette, közöttük két matróz is, akik véletlenül tartózkodtak a kotróhajón.

— **Joint-Bank Bécsben.** Bécsből jelentik: Az amerikai Joint Distribution Commite a tönkrement egzisztenciák felszámolására 20.000 dollárral Joint-Bankot alapított Bécsben. A bank élén dr. Chajesz bécsi főrabbi áll. Vezetésében résztvesznek Bécs legelőkelőbb bankemberei.

— **Tizenötévi börtön a spekulánsokra.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés jogügyi bizottsága elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a spekulánsokat tizenötévi börtönbüntetéssel és nyilvános megszégyenítéssel sújtja.

— **Zürichi zárlat február 21-én.** Bukarest 237, Berlin 232, Budapest 1925, Newyork 52950, Milanó 2561, Prága 156250, Bécs 7450, Osztrák bélyegzett 75, Szófia 300, London 2497, Páris 3255, Belgrád 50750, Varsó 140.

— **Házasság.** Mihály Miklét Szamosújvárról eljegyezte Lázár Mór Kolozsvárról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Ma este nagy tombola-estély a Metropolitanban.**

— **Zürichi árfolyammal magasabb áron váltok be aranyat, ezüstöt, brilliánt és platint.** Hilfmann ékszerész, Wesselényi-u. 12.

— **Robban a jökédből, mint a dinamit, ha az asztalon a pezsgő Szilágyi Favorit.**

KÖZGAZDASÁG

A romániai cukorkrizis

Mi okozta a cukorhiányt? — Drága a magyar importcukor

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A cukorhiány és a magas cukorárak régi megoldásra váró problémája Románia közgazdasági életének. A cukorhiány és a cukor árának nagyarányú emelkedése időszakonként visszatérő jelensége a romániai fűszer- és gyarmatarupiacnak. A romániai gyárak termelése a belföldi szükségletnek alig kétharmadát fedezi és így Románia cukorban nagyarányú importra szorul. Az agrárreform intézkedései, a cukorrépának nyílt pályán való rakodása, valamint a termelők és a cukorgyárak között a répa árának megállapítására folytatott viharos tárgyalásai lényegesen és hátrányosan befolyásolták a romániai cukortermelést, amely a gazdák részére ilyen körülmények között nem látszott rentabilisnak.

Néhány héttel ezelőtt rendkívül súlyosá fajult a romániai cukorhiány. A fűszer- és gyarmatárú nagykereskedők raktárai kiürültek és a lei kursusának zürichi esése következtében beállott általános drágasági hullám ennek a fontos élelmiszeri cikknek az árát is felverte. Fokozta a helyzet súlyosságát, hogy a hadsereg szükségletének fedezésére tekintélyes mennyiségű cukrot foglaltak le, a spekuláció, a vasuti kocsihány és a szállítási nehézségek pedig kiegészítették a lakosság cukor-ellátásának nehézségeit.

A cukorkérdés rendezését Bukarestben a központi eladási iroda — Oficiul de vanzare — felállításával kísérelték megvalósítani, de nem sok eredménnyel. A helyzet ma az, hogy a két erdélyi cukorgyár: a botfalui és a marosvásárhelyi a megrendeléseknek nem tehet eleget, részben a katonaság rekviráló rendelete, részben vagonhiány miatt. A régi királyság és Bukovina gyárait pedig teljesen igénybe veszi e országrészek ellátása, úgy

hogy Erdély részére csak jelentéktelen mennyiséget szállíthatnának.

A csehországi cukorimport, amely eddig Románia szükségletét fedezte, a cseh valuta magas kursusa következtében teljesen megszűnt. Ujabb Magyarországból importálandó cukorral kísérelték meg a romániai cukorhiány enyhítését, azonban nem nagy sikerrel. A magyar cukorközpont ugyanis a termelés feleslegét nemes valutában akarja eladni Románia részére és ab határ 58 svájci frankot kér a magyar cukor mázsájáért, ami kilogrammonként 24—25 leinek felel meg angróban.

Bukarestben a kereskedelmi minisztériumban február 19-én újabb tárgyalást tartottak a cukorgyárak képviselői a lakosság cukorral való ellátásra kérdésében. Elhatározták, hogy a központi eladási iroda kiutalja a nagykereskedők által igényelt cukormennyiséget. A kiutalt tételekből pontos kimutatás készítené, amelyet a kereskedelmi minisztérium nyilvánosságra hoz. Az angrókereskedők pontos elszámolást kötelesek készíteni, hogy kinek adták el a részükre kiutalt cukormennyiséget. Elhatározták, hogy Bukarest városa részére a tervezett 100 vagon helyett 200 vagon cukort utalnak ki, amely a kereskedők útján jut a fogyasztókhoz. A kristálycukor ára 25—26, a kockacukoré 27 lei lesz kilogrammonként. A minisztérium ezenkívül egy vagon cukrot oszt ki a képviselők között 25 leies árban.

Bukarest és a képviselők cukorral való ellátása tehát megoldást nyert. Az erdélyi és bánáti városok cukorkrizisére nézve azonban nem történt intézkedést, pedig a cukorhiány itt sokkal súlyosabb. Egyes városokban teljesen eltűnt a cukor és Temesvárt például a kávéházak némelyikében mézet szolgálnak fel a kávé mellé.

Milyen valutában kell az élelmiszerek kiviteli illetékét fizetni. Az élelmiszerek kiviteli illetékét, mint ismeretes, erős valutában kell fizetni és mert közelebről a fizetés módja meghatározza nem volt, minden exportőr tetszése szerinti erős valutájú állam pénzével fizette az illetéküket. Bukaresti távirat szerint a vámbizottság most elrendelte, hogy az exportilletékeket ezután vagy annak az államnak a valutájával kell fizetni, amelybe a szállítmány szól, vagy francia frankban.

Belföldön verik az új román ércpénzt. Bukarestből jelenti tudósítónk: A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy az új egy-, két- és öt-leies ércpénzt — amelyet eredetileg külföldön akartak megrendelni — a rendelkezésre álló nyersanyagokból belföldön fogják veretni.

Megengedik a hagyma-exportot. Bukarestből jelenti tudósítónk: Sassu kereskedelemügyi miniszter közölte az újságok munkatársaival, hogy a minisztertanács a hagyma kivitelére vonatkozó rendelkezést a napokban approbálni fogja. A kiviteli vámilleték 20 százalék, a kommissziós díj pedig két százalék lesz.

Románia vámbevételei az elmúlt évben. Az 1922. évben Románia különböző vámhivatalai az export, import és kommissziós díjakból a következő összegeket bevételezték: Import 1,102,954,084 lei és 60 bani; export 631,753,700 lei és 35 bani; Taxa de comision cimén befolyt 243,847,653 lei és 70 bani. Románia összes vámbevétele tehát az elmúlt évben 2,038,556,047 lei és 65 bani volt.

Csehszlovákiában leszállítják a vasuti tarifát. Prágai tudósítónk jelenti: Március elsejével a csehszlovák államvasutakon újabb szállítási díjtétel redukálást léptetnek életbe. A tarifaleszállítást a következő árukra tervezik: vas, acél és melléktermékei, keramikai és üvegipari cikkek, cement és textilárúk. A vasra vonatkozó tarifaleszállítás csak a folyó év június 30-áig marad érvényben.

A romániai élőállat-export. Bukarestből jelenti tudósítónk: Az export-import bizottság az iparügyi és kereskedelmi minisztériumban február 19-én ülést tartott, amelyen az élőállat-export eset-

leges beszüntetésének módzatait tárgyalták meg. Sassu miniszter még ezen a héten dönt ebben a fontos kérdésben. A közeli döntésre való tekintettel a minisztérium felhívja az exportőröket, hogy kiállított permiszkeket a minisztériumban sürgősen vegyék át. További engedélyeket egyelőre nem adnak ki.

Gabonapiac. Bukarestből jelenti tudósítónk: A régi királyságban a gabonapiac lanya. Nagyon kevés üzletet kötnek. Február 20-án a következő árakat jegyezték: *Braila*: tengeri 41.000, árpa 47.000 lei vagononként. *Besarabia*: árpa 36.000 lei vagononként.

Nagy hausse a budapesti értéktőzsdén. Budapestről táviratozza tudósítónk: A budapesti értéktőzsdén az értékek nagyarányú emelkedése tovább tartott és a február 20-iki zárlat a következő kurzusokat jegyezte: Salgó 70.500, Rimamurányi 119.000, Államvasút 34.700, Kőszénbánya 222.000, Ganz-Danubius 1,875.000, Magyar Hitelbank 22.650, Leszámitoló 2800, Izzó 103.500, Lipták 34.000, Schlick 15.200, Fegyvergyár 225.000. Az irányzat továbbra is szilárd.

Valutapiac február 21-én. Berlin. Nyitás: Róma 1100, London 10.700, Newyork 23.000, Páris 1380, Zürich 4280, Bécs 370.

Bukarest. Deviza: Páris 1280, London 1002, Newyork 216, Róma 1040, Zürich 4010, Prága 642, Bécs 31, Berlin 76, Budapest 810. **Valuta:** Márka 100—110, leva 125—130, török lira 125—130, font sterling 1000—1005, francia frank 1330—1340, svájci fr. 40—41, olasz lira 1000—1020, dinár 1920—2000, dollár 219—220, Napoleon 760—800, osztrák korona 30—31, magyar korona 7—7.50, cseh korona 630—640, lengyel marka 65—70.

Zürich. Nyitás: Berlin 230, Newyork 529.25, London 2495, Páris 3230, Milanó 2555, Prága 1565, Budapest 19—25, Belgrád 507.50, Varsó 140, Bécs 74.50. **Zárlat:** Berlin 233, Newyork 529.50, London 2497, Páris 3235, Milanó 2560, Prága 1562.50, Budapest 19.25, Belgrád 507.50, Bukarest 237.50, Varsó 140, Bécs 74.50.

A Malomszövetség akciója a prémiumok felemelésére. A gabona és lisztbeszerzés fokozódó nehézségeinek hatása alatt az Erdélyi és Bánáti Malomszövetség elhatározta, hogy akciót indít a kormány által fizetendő prémiumok felemelésére.

Sport kötött-szövött Aruház

aradi kötött és kötött-szövöttgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek, kötött ruhák, harisnya és kezyü eredeti gyári árban

o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. szám

SPORT

A NAC közgyűlése. A Nagyvárad Athletikai Club február 25-én tartja meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlés napirendje: elnöki megnyitó, főtítkári jelentés, pénztáros és számvizsgálók jelentése. Az egyes szakosztályok jelentései után a választásokat ejtik meg és az esetleges indítványokat terjesztik elő.

Kolozsvár—Temesvár városközi mérkőzése. Kolozsvár és Temesvár második városközi válogatott mérkőzését a temesváriak április 22-én kívánják megtartani. Az elmúlt év őszén Temesvárt megtartott első találkozó alkalmával Kolozsvár válogatott csapata 5:0 arányú súlyos vereséget szenvedett, ami részben annak volt tulajdonítható, hogy a zsidó játékosok vallási ünnepek miatt nem vehettek részt a mérkőzésen. Az április 22-iki revánsmérkőzésnek is nagy akadályai vannak jelenleg. A kolozsvári kerület még szervezetlen és hiányzanak azok a faktorok, akik a döntésre illetékesek.

Dr. Mitter Valér orvos, a kolozsvári Comitetul Regional intézőbizottságának elnöke — értesülésünk szerint — elhatározta, hogy visszavonul a kolozsvári kerület sportéletének irányításától. Mitter doktor objektivitása miatt az elmúlt szezonban az összes egyesületek bizalmát élvezte és így esetleges visszavonulása súlyos veszteséget volna a kolozsvári sportkerületeknek. Remélhetőleg dr. Mitter elnök megváltoztatja szándékát és a romániai sportéletnek továbbra is tevékeny munkása marad.

A bécsi Hakoah hetj hat angol font (6300 lei) fizetéssel William Huntert, az FC Lusanne sportklub világhírű trénerét szerződtette trénerül.

Megsemmisítették a nagyvárad: ifjúsági mérkőzéseket. A nagyvárad Comitetul Regional február 16-án tartott ülésén az elmúlt évi izzó for-

ülő ifjúsági bajnokság mérkőzéseit megemmi-
tette, az elmaradt mérkőzések lejátszását mellőzte
és az 1928. évre kétfordulós tavaszi-ősz ifjúsági
bajnoki mérkőzéseket irt ki, még pedig külön
Nagyvárad és külön Szatmár és Nagykároly
részére.

**A nagyvárad kerület csoportainak osz-
tályozása.** A nagyvárad Comitetul Regional a
kerülethez tartozó futballcsapatokat három osz-
tályba sorozta. **Első osztály:** NAC, Törekvés, Bi-
horul, Egyetértés, Makkabea, NSCMT, Szatmár
SE, Nagykárolyi AC és Nagyvárad SE. **Második
osztály:** Aurora, Olympia, szatmári Törekvés,
ETC. Az összes többi fel nem sorolt egyesületek
a harmadik osztályba tartoznak.

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA R.-T.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Csütörtök: Lili. (Napi bérlet 94. szám. A.)
Péntek: R. U. R. (Ujdonság, először. Première hely-
árakkal. Première bérlet 35. szám.)
Szombat délután 3 órakor: Sárga csikó. (Ifjúsági
előadás, igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi
István föllépésével. Előadó: Pálfi Márton.)
Szombat este 7 órakor: R. U. R. (Napi bérlet 95. sz. B.)
Szombat este fél 11 órakor: Nebántsvirág. (Rendes
helyárakkal.)
Vasárnap délután 3 órakor: Délibáb herceg. (Olcsó
helyárakkal.)
Vasárnap este 7 órakor: Éva. (V. Hegyi Lili és Sümegi
Odón föllépésével. Première helyárakkal. Napi
bérlet 96. sz. C.)
Vasárnap fél 11 órakor: A csábitó. (Rendes helyárakkal.)
Hétfő: R. U. R. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 97.
szám A.)

* Központi Télikert Barossia Björnson Cow-Boj
csoport.

Mozgók műsora:

Apollo mozgóban: Szeretet és Hála, az Ufa-
gyárak megrázó családi drámája, főszerepben: Henny
Porten. Péntek-szombat-vasárnap, kivételesen filmátvá-
nyosság! Ember a palackban. Meyrink fantasztikus
regénye filmen.

Uránia mozgóban: csütörtökön, Strindberg
világhírű drámája filmen: Az anya és a halál. Irodalmi
filmesemény! Főszerepben: a szépséges Suzanne Des-
pres. Péntek-szombat, drámai filmvizió! Az Irigység.
Főszerepben: az olasz film büszkesége, Francesca Bertini.

Egyetem mozgóban: csütörtökön. Az irigység,
drámai filmvizió, főszerepben: a legnagyobb olasz film-
stár, Francesca Bertini. Péntek-szombat-vasárnap,
az amerikai Pathé gyár-legszeszenciósabb slágere! A
kegyetlen Li-Hang. Kínai dráma.

**Rézműves, rézöntő
és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 4465**

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán,
utánvét mellett. 1489

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a
legegyszerűbbtől legdiszesebb kivi-
telig nagy választékban állandóan
raktáron, továbbá villany-vasalók
és főzők, valamint az összes
szereelési anyagok és
minden feszültségre kicsinyben
és nagyban eladása. !!-
érgők
ERDÉLYRÉSZI CSILLÁRRAKTÁR
Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand
(volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Kendők,

kétföldi

szövőcérna,
szövőfonalak

és

Grohmann-fejtők

kaphatók viszonteladók részére

Judovics Lázár

1363

cégnél

Cluj, Szép-u. 2. Telef. 858

**Zsák,
Zsineg, Ponyva** 1374
Havas Dezső Timişoara.

Hitelesített őrmentékek nagybani
gyártása. R. M. S. (trafik) táblák
kaphatók Grünwald Jakob
bádógárugyárában Cluj, Piața M. Viteazul 13

AZ IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK R.-T.

1470

Strada Regina Maria (Deák F.-u.) 49

ELVÁLLAL:

Magyarország, Németország és Cseh-
szlovákiába napi vagy fix ár mellett

ÁTUTALÁSOKAT

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegsziszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legjobb tüköröket és butor-
üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Societatea
Anonimă pentru
Ingrășăminte Chimice

NITROGEN

Stickstoff-
dünger Indus-
trie Akt.-Gesellschaft

Mütrágyaipar Részvénytársaság

Instalație electrică 30.000 HP

Diciosânmărtin (Jud. Târnava-Mică)

Liferează în orice cantități:
Szállítanak minden mennyiségben:
Liefem in jeder Quantität:

**Carbid, Calcium cianamid, Oxigen, Ammoniac,
Spirt de Salmiac**

Adresa telegrafică: NITROGEN ■ Telefon 52 ■ Diciosânmărtin (Kisküküllő-m.)

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jelliges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatásban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Angolból, franciából, németből csoportoktatás és privátórák Calea Victoriei 16 sz. 5178

Könyvelésben jártassággal bíró tiszttviselőt keres az Uj Kelet kiadóhivatala.

Gazdák, kertészek, kertészkedők! Zittai hagy-

mamag, sárga óriás, garantált fajtiszta, legjobb csiraképeségű, kgja 200 Lei, nagyobb vételnél engedmény, amíg a készlet tart. Tegyen mindenki kísérletet és mindig ezen fajhoz fog visszatérni. „Semina“ (Fleischmann Emil) Timisoara I. Strada Primariei 8. 5184

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legelőszöbben vállalok.

Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. — échenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: hőenyvet, esontenyvet, esontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb. Vesz: esontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagygyut

A bécsi mintavásáron 1923 március 18—24. között

látogassák meg gyárunkat:

Renner Testvérek és Társa bőrgyár r.-t. Cluj. Wien: Neue Hofburg Stand No. 4413.

Lupényi köszönet

darabos rostált akna és apró

eredeti bányaarban — prompt szállít

RÓZSA & FEHÉR

Timisoara

ideiglenesen Hotel Ferdinand

az Urkány-Zsilvölgyi Kőszénbánya R.-társ. Bányát és Délerdély kizárólagos képviselője

Petroşeni

Interurban telefon No. 41

Davidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34. Legújabb divat szerint készít kosztümöket, kabátokat. Olcsó árak, pontos kiszolgálás.

MEGNYILT!

Clujon a Bolyai-utcában

MEGNYILT!

ahol minden e szakmába

Rossmann Mihály szücsműhelye

vágó munkát legújabb divat szerint pontosan eszközölk. Szolid árak!

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamaláta tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Telefon 494 15% Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés Cluj, Piata Mihaiu Viteazul

Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, strada Memorandului (Unió-u.) 16

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

1448 A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves figyelmébe!

Ausländer Rudolf

a volt Ausländer Testvérek cég társtulajdonosa üveg, porcellán és lámpaüzletét megnyitotta Cluj, Calea Regele Ferdinand 37 szám alatt

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

Rózsahegyi
Pottendorfi
Haidenschafti
Teesdorfi

Szövő-
fonalak
gyapotok

Vagon-
tétélekben

eredeti gyári árban, minden létező számban kapható

Textilárúk

óriási választékban régi olcsó árakban, állomással szemben.

Dick Jakab és Fia